

Thema's en vraagstukken OTB

Datum: 07-03-2025

Inhoud

Profilering	1
Optimaliseren ruimtegebruik	2
Kwaliteitsimpuls.....	3
Mobiliteit	5
Energietransitie	6
Circulair.....	7
Klimaatbestendig.....	9

Profilering

In 2040 willen we bereikt hebben dat:

Hengelo onderdeel uitmaakt van de groene technologische topregio. Dat betekent dat er hoogwaardige technologische bedrijven en een netwerk van ondersteunende bedrijvigheid zijn gevestigd, maar ook dat er duidelijke keuzes gemaakt worden over welke bedrijven zich waar kunnen vestigen. Zowel ten opzichte van elkaar, van de stad en de hele regio. Voor bedrijventerreinen hebben we daarom 3 vestigingsmilieus bepaald: hightech terreinen, zware maakterreinen en gemengde terreinen. Dit versterkt het ondernemerschap, stimuleert innovaties en draagt bij aan de marketing van de bedrijven en de terreinen. Het is belangrijk dat het juiste bedrijf op de juiste plek zit. Bestaande bedrijven die niet passen in het profiel van een terrein proberen we te faciliteren om te verplaatsen naar een andere locatie en nieuwe bedrijven stimuleren we om op passende locaties te vestigen. Op deze manier creëren we ruimte voor bedrijven die wel passen in het profiel. We beseffen ons wel dat dit moeilijk te beïnvloeden keuzes van de bedrijven zijn.

Daarvoor is het nodig dat we:

1) Concrete en scherpe profielen voor de huidige bedrijventerreinen hebben

De profilering in de Omgevingsvisie is nog globaal, zowel in geografische afbakening als in definitie. Om duidelijk aan te kunnen geven welk type bedrijf op welke plek gewenst is, en hier uiteindelijk ook op te kunnen sturen, stellen we de profielen zo concreet en scherp mogelijk op. Bij het opstellen van deze profielen wordt er rekening gehouden met de bestaande bedrijvigheid in Hengelo en de nieuwe bedrijvigheid die we naar Hengelo toe willen trekken, maar ook wordt er rekening gehouden met bijvoorbeeld het energievraagstuk. Verder is het van belang om de profielen af te stemmen met buurgemeenten en de provincie. Om te kunnen bepalen welke maatregelen nodig zijn om de profielen in de praktijk te realiseren, is het inzicht nodig over op welke locaties de huidige invulling niet past binnen het gewenste profiel.

2) Beter omgaan met milieuruimte

Milieuruimte is een belangrijke kwaliteit om te hebben op bedrijventerreinen. Het geeft de ruimte die samenhangt met bedrijfsactiviteiten zoals geluid en geur. Echter worden de locaties met grote milieuruimte niet altijd goed benut en vestigen er bedrijven die deze milieuruimte niet nodig hebben. Dit is ongewenst, want locaties met grote milieuruimte zijn bijvoorbeeld van essentieel belang voor de circulaire economie en de maakindustrie. De ruimte voor dit soort bedrijven is schaars en daarom reserveren we deze locaties voor bedrijven die deze milieuruimte nodig hebben. Daarnaast komt het voor dat er bedrijven

met grote milieu impact op korte afstand van woonwijken liggen. Ook dit is ongewenst, want dit levert overlast op voor omwonenden. Waarbij het de opgave is om een juiste plek te zoeken waar deze bedrijven zich kunnen vestigen. Als we in kaart hebben waar de onbenutte milieuruimte zich bevindt en waar bedrijven gevestigd zijn met te grote milieuruimte voor de locatie, kunnen we vervolgens daarop sturen.

3) Sturen op profilering

Het sturen op duidelijke profielen zorgt voor naamsbekendheid en regionale slagkracht van de bedrijventerreinen in Hengelo. Het trekt bedrijven aan die zich met het profiel kunnen identificeren, en stimuleert de clustering van samenwerkende bedrijven en innovatie. Als gemeente hebben we echter nagenoeg geen grond in eigendom op de bedrijventerreinen en hebben we dus weinig invloed op de komst van nieuwe bedrijven. Door te sturen vanuit het instrumentarium dat de gemeente tot haar beschikking heeft, kunnen we de profielen in de praktijk realiseren. Dit kunnen we door stimuleren en faciliteren aan de ene kant en reguleren aan de andere kant. Bij het sturen op profilering houden we rekening met risico's zoals het verstoren van het huidige ondernemersklimaat en het afnemen van wendbaarheid. Verbinding tussen de ondernemers, van groot tot klein, gaan we stimuleren en we kijken samen met ondernemers over hoe we kunnen sturen op de profilering, bijvoorbeeld door lokale of regionale kavelruil.

Dat doen we door in de periode 2026 – 2029 te werken aan:

Optimaliseren ruimtegebruik

In 2040 willen we bereikt hebben dat:

De bedrijventerreinen hoogwaardige kwaliteit hebben, waar balans is tussen groen, biodiversiteit, (circulaire) economie en mobiliteit. Echter zijn er op dit moment nauwelijks meer kavels beschikbaar op bestaande bedrijventerreinen. Daarom is het van belang dat we de bestaande ruimte zo optimaal en efficiënt mogelijk gebruiken. Dan kunnen we de kwantitatieve ruimtevraag voor bedrijvigheid, volgend uit de (groei)ambities, zo veel mogelijk oplossen binnen de huidige geografische grenzen van de bedrijventerreinen. Herstructurering gaat voor uitbreiding, waardoor er meer ruimte ontstaat voor bedrijven op de bestaande terreinen en we verschillende vraagstukken tegelijk kunnen oplossen. Naast de vraag naar bedrijfsruimte zijn er, ook andere opgaven met een ruimtevraag op bedrijventerreinen. We zetten dus in op meervoudig efficiënt ruimtegebruik in combinatie met duurzaamheid.

Door middel van scherpe profilering willen we clustering versterken. De voordelen van clustering kunnen zich voordoen op verschillende terreinen: uitwisseling van kennis, samenwerking rond energiegebruik, verminderen van transportbewegingen, gezamenlijke voorzieningen voor medewerkers, etc. Bovendien draagt een duidelijk profiel bij aan het creëren van een aantrekkelijk vestigings- en werkklimaat en aan de vindbaarheid en positionering van bedrijven.

Het is belangrijk om ook regionaal afspraken te maken over vergelijkbare ontwikkelvoorwaarden bij bedrijventerreinen op het vlak van energie, klimaat, groen, water en circulariteit. Bij nieuwe ontwikkelingen wegen we af of de maatschappelijke waarde voldoende opweegt tegen de maatschappelijke kosten van bijvoorbeeld hoge energiebehoefte of schadelijke uitstoot.

Daarvoor is het nodig dat we:

1) Kansrijke locaties op bestaande bedrijventerreinen (her)ontwikkelen

Op de bestaande bedrijventerreinen is een tekort aan ruimte. Die ruimte is nodig voor bedrijvigheid om de groeiambitie van de stad waar te kunnen maken en daarbij gaat inbreiding voor uitbreiding. Maar er is niet alleen bedrijfsruimte nodig, want er zijn ook andere ruimtelijkclaims, zoals die in de ondergrond, de energietransitie en groen/blauwstructuren. Daarom gaan we kansrijke locaties op bestaande bedrijventerreinen (her)ontwikkelen zodat deze ingericht kunnen worden om in de toekomstige vraag te kunnen voldoen. Dit doen we zoveel mogelijk volgens de

ontwerpprincipes van de toekomst. Denk aan meervoudig ruimtegebruik, de hoogte benutten, de mobiliteitstransitie en circulair bouwen.

Door de kansrijke locaties voor (her)ontwikkeling in kaart te brengen en prioriteren, kunnen we vervolgens sturen op de realisatie van deze (her)ontwikkelingen, in samenwerking met de ondernemers en vanuit een integrale werkwijze. Daarbij houden we rekening met, en benutten we stimulansen in de markt.

2) Sturen op efficiënt en meervoudig ruimtegebruik

Op onze bestaande bedrijventerreinen zijn veel onbenutte kansen voor efficiënter en meervoudig ruimtegebruik, zoals onbenutte planologische ruimte (met name hoogte), gezamenlijk voorzieningen en koppelkansen op het gebied van groen/blauw en de energietransitie. Door te sturen op efficiënt en meervoudig ruimtegebruik kunnen we deze onbenutte kansen benutten. Hierbij is het van belang om ervoor te zorgen dat er geen onnodige belemmeringen opgeworpen worden.

3) Regionaal samenwerken op het gebied van (duurzame) ontwikkelvoorwaarden

Voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen zijn regionaal programmeringsafspraken gemaakt, met als doel om een gelijk speelveld te creëren voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, zeker als het gaat om voorwaarden op het gebied van meervoudig ruimtegebruik, energie, klimaat, groen, water en circulariteit. Het is belangrijk om ook op het gebied van (her)ontwikkeling van bestaande bedrijventerreinen regionaal af te stemmen en samen te werken.

Dat doen we door in de periode 2026 – 2029 te werken aan:

Kwaliteitsimpuls

In 2040 willen we bereikt hebben dat:

De publieke en private ruimtes van uitstekende kwaliteit zijn, want dit is bevorderlijk voor de gezondheid, veiligheid en motivatie. Dit houdt in dat deze plekken veilig, schoon en onbeschadigd zijn, een goede en passende infrastructuur hebben, goed onderhouden zijn en er minimale leegstand is. De inrichting sluit hierbij zo goed mogelijk aan bij de behoeften van de gebruikers.

De groen- en watervoorzieningen, ook op bedrijventerreinen, leveren een belangrijke bijdrage aan een gezonde verblijfs- en werkomgeving. Met name op de hightech terreinen wordt er ingezet op een hoge verblijfskwaliteit in de campusachtige setting om (jonge) werknemers te trekken en vast te houden. Hier zijn ook gedeelde faciliteiten zoals ondersteunende sport- en horecagelegenheden voor de werknemers mogelijk. Deze gebiedsontwikkelingen vinden samen met bedrijven plaats.

De voetganger heeft meer ruimte in de werkgebieden, zo ook op de bedrijventerreinen. Niet alleen omdat dat functioneel en veilig is, maar ook omdat we vinden dat de omgeving moet 'uitnodigen' tot bewegen, zoals het maken van een wandeling.

Daarvoor is het nodig dat we:

1) Duidelijkheid hebben in de behoeften van de gebruikers

Een aantal (delen van) bedrijventerreinen zijn al fijnere verblijfslocaties dan andere, dus wat nodig is kan verschillen tussen bedrijventerrein en tussen de gebieden op een bedrijventerrein. Daarom is het nodig om in beeld te krijgen welke behoeften er precies zijn per bedrijventerrein. De behoeften van de bedrijventerreinen zijn niet beperkt tot de werknemers, want de terreinen worden ook recreatief gebruikt. Zoals voor (pauze)wandelingen, het uitlaten van de hond of als fietsroutes tussen binnenstad en buitengebied. Door onderzoek te doen naar wat de verwachtingen en de verhoudingen zijn van de publieke en private ruimtes van zowel de werkenden, als de inwoners rondom het gebied kunnen de volgende vraagstukken verder worden ingevuld.

Hier ligt ook de vraag of de terreinen toegankelijk genoeg zijn, ook in relatie tot de arbeidsmarkt. Door in beeld te hebben welke toegankelijkheidsvraagstukken op de bedrijventerreinen liggen, kan er actie worden ondernomen. Hierdoor krijgen bedrijven toegang tot een groter en diverser arbeidspotentieel, zijn ze bereikbaarder voor meer klanten en hierdoor worden de bedrijventerreinen niet een obstakel tussen woonwijk en buitengebied.

2) Fysieke veiligheid creëren en garanderen

Voelen mensen zich veilig op het terrein? Durven mensen 's avonds op het bedrijventerrein te lopen? Hoe kan voor een gevoel van veiligheid gezorgd worden op de bedrijventerreinen? Voor een goed werk- en verblijfsklimaat is veiligheid een voorwaarde. Ook voor het vestigingsklimaat en het aantrekken van (nieuwe) werknemers is veiligheid een belangrijke voorwaarde.

Als de kwaliteit van de omgeving beter is kan het veiligheidsgevoel worden verbeterd. Hier kunnen we bij de inrichting van de ruimte al rekening mee houden, bij zowel de kavels als in de openbare ruimte. Denk hierbij aan goede verlichting, een groene omgeving met goede zichtlijnen en mogelijk cameratoezicht. Zwerfafval, ondermijnende activiteiten, (ongewenste) graffiti, vernielingen, leegstand en hangjongeren werken negatief voor het veiligheidsgevoel. Deze vraagstukken worden meegenomen in de ontwikkelingen op bedrijventerreinen.

3) Het onderhoud op orde hebben

Er wordt ingezet op een goede verblijfskwaliteit op de bedrijventerreinen, dit zal dan ook onderhouden moeten worden. Er is gekozen voor een laag beheerniveau als gemeentelijke taak, maar in samenwerking met de ondernemers en gebruikers kan dit wel hoger worden. Door samen met de ondernemers de volgende vragen te beantwoorden kunnen we duidelijkheid bieden in waar de taken en grenzen precies liggen: Wat wordt het niveau van het onderhoud? Wat wordt de verdeling van taken? Wie gaat welk onderhoud doen? Zijn bedrijven bereid zelf voor dit onderhoud te betalen of willen ze dit zelf uitvoeren? Zowel de ondernemer, als de werknemers, als de gemeente heeft voordelen bij een bedrijventerrein met kwalitatief hoogstaand onderhoud om aantrekkelijk te zijn, te profileren en uit te nodigen tot beweging in de buitenlucht.

4) Werken aan de uitstraling van de bedrijfspanden

De uitstraling van de bedrijfspanden kan, bij bijvoorbeeld langdurige leegstand of gebruik in ondermijnende activiteiten, achteruitgaan en in verval raken. Hiermee doet het afbraak aan de kwaliteit van de omliggende ruimte.

Echter, is er ook wat schuifruimte nodig voor bedrijven die willen groeien en er is huisvesting nodig voor bedrijven die willen beginnen in Hengelo. Deze frictieruimte zit idealiter rond de 5%. Door te zorgen dat het leegstandspercentage rond de frictieruimte blijft faciliteren we doorschuifmogelijkheden en beperken we de langdurige leegstand. Pas bij grootschalige, langdurige leegstand wordt overwogen het type profiel van het bedrijventerrein te verbreden.

Er zijn ook plekken op de bedrijventerreinen die wel in gebruik zijn, maar ook de gewenste uitstraling niet hebben. Door in gesprek te gaan met de eigenaren en/of de gebruikers wordt duidelijk welke taken liggen bij de gemeente en welke bij de ondernemer en/of pandeigenaar.

Dat doen we door in de periode 2026 – 2029 te werken aan:

Mobiliteit

In 2040 willen we bereikt hebben dat:

We behoren tot de groene technologische topregio's van Nederland. Een goede bereikbaarheid op alle niveaus is hiervoor cruciaal. We werken toe naar een duurzaam, gezond en veilig mobiliteitssysteem met op elk schaalniveau de juiste passende verbindingen en vervoermiddelen. Op internationaal niveau benutten we de centrale ligging van Hengelo optimaal en versterken we onze verbindingen via water, spoor, (snel)wegen en de lucht (airport Twente). Op het niveau van de stad hanteren we het STOMP-principe. Dat betekent dat we eerste prioriteit geven aan wandelen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit en als laatste kijken naar de auto. Per gebied staat maatwerk centraal in het toepassen van het STOMP-principe.

We willen onnodige verkeersbewegingen door de stad voorkomen. In 2040 zijn alle belangrijke economische en maatschappelijke bestemmingen in Hengelo en de regio uitstekend bereikbaar voor fietsers. We maken veilige fietsroutes voor de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen. Waar mogelijk benutten we technologische innovaties om fietsen nog aantrekkelijker te maken. Het Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) brengt je snel en comfortabel naar belangrijke bestemmingen in de regio. HOV versterken we door mobiliteitshubs te ontwikkelen langs de HOV-lijnen, waaronder ook op bedrijventerreinen.

De bedrijventerreinen en logistieke knooppunten van Hengelo hebben een gunstige ligging, zowel over het water (Twentekanaal), per spoor (strategische ligging in Twente), als per (vracht)auto. Deze ligging willen we nog beter benutten voor logistiek vervoer. We stimuleren bedrijven om goederen over water te vervoeren en waar mogelijk ook per spoor.

Daarvoor is het nodig dat we:

1) Het STOMP-principe stimuleren

Het stimuleren van STOMP gaat met name over personenvervoer en bestaat uit twee componenten: Enerzijds de inrichting van de fysieke infrastructuur, en anderzijds beïnvloeding van mobiliteitsgedrag. De eerste component behelst onder andere het wandelen en fietsvriendelijk inrichten van de openbare ruimte.

De tweede component komt voort uit de eerste. Pas als er sprake is van een STOMP-vriendelijke fysieke inrichting, kan er verleid worden tot vervoersbewegingen per voet, fiets of het openbaar vervoer; maar ook de werkgevers hebben dan de taak om de STOMP-principes bij hun werknemers en bezoekers aan te moedigen.

Op dit moment is het OV op de bedrijventerreinen nog niet een serieus alternatief, dus door de OV-verbindingen te verbeteren kan dit veranderen. Daarnaast kijken we hoe we mobiliteitshubs kunnen inzetten om de mobiliteitstransitie op de bedrijventerreinen op gang te brengen. Ook voor last-mile vervoer en P&R-locaties wordt er gekeken naar de bedrijventerreinen, maar binnen het STOMP-principe staan deze onderaan de prioriteitenlijst.

2) Logistiek efficiënter inrichten

Naast personenvervoer gaan we ook aan de slag met de logistiek. Daarin gaan we een efficiëntieslag maken. Hierbij gaan we de vervoersbewegingen zoveel mogelijk minimaliseren en benutten we het kanaal beter, zodat er minder vervoer over de weg nodig is. Daarnaast clusteren we de logistieke ketens op bedrijventerreinen zoveel mogelijk, eventueel kan dit in de profilering al worden meegenomen. De clustering kan bijvoorbeeld door middel van logistieke overslagpunten. Dit heeft als voordeel dat de ruimte efficiënter wordt benut en de bedrijventerreinen bijvoorbeeld ook bijdragen aan de doelstellingen voor de zero-emissie binnenstad.

3) Slimme en schone logistiek faciliteren

Voor de logistieke keten geldt een stevige (landelijke) ambitie richting zero-emissie. We gaan toewerken naar een zero-emissie logistieke keten door goede logistieke overslagpunten te ontwikkelen. Maar hier ligt ook een groot energievraagstuk, want de logistiek zal overstappen op elektriciteit of een andere duurzame brandstof. We hebben we

de opdracht ervoor te zorgen dat de benodigde infrastructuur daarvoor aanwezig is, zodat de logistiek de transitie naar zero-emissie kan maken.

Dat doen we door in de periode 2026 – 2029 te werken aan:

Energietransitie

In 2040 willen we bereikt hebben dat:

We een heel eind op weg zijn om in 2050 klimaat- en energieneutraal te zijn. De CO₂-uitstoot is met 80% gedaald ten opzichte van 1990. Klimaatneutraal betekent geen netto-uitstoot van broeikasgassen. Energieneutraal betekent dat er net zoveel energie in als uitgaat op jaarbasis. Samen met bedrijven en inwoners gaan we zuinig om met energie, wekken we hernieuwbare energie op, slaan we deze lokaal op en gebruiken we deze lokaal.

We vormen het energiesysteem om naar een slim, groen, robuust systeem met verbruik en opslag daar waar het wordt opgewekt. Opwek en opslag gebeurt zoveel mogelijk in clusters nabij locaties waar veel van deze energie wordt gebruikt, zoals bedrijventerreinen. Zodat minder elektriciteit verloren gaat en het energienetwerk minder belast wordt. We verminderen het verbruik en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. In 2040 willen we dat minstens 50% van de woningen en bedrijven aardgasvrij is.

Dit doen we door als gemeente samen met bedrijven en andere partners de handen ineen te slaan. Iedereen doet mee om vanuit de eigen mogelijkheden samen dezelfde kant op te bewegen naar een duurzame toekomst van Hengelo. We vinden het belangrijk dat bedrijven verantwoordelijkheid nemen en (mede-) eigenaar worden van lokale opwek en opslag van energie. We helpen deze eindgebruikers om te experimenteren en op te schalen, zodat zij groeien in hun rol als mede-eigenaar.

Daarvoor is het nodig dat we:

1) Het totale energieverbruik verminderen

Energie die je niet verbruikt hoeft ook niet opgewekt te worden. Daarnaast heeft een zo laag mogelijk energieverbruik andere voordelen. Het zorgt ervoor dat er minder gevraagd wordt van het energienetwerk en dat er minder schaarse grondstoffen nodig zijn voor bijvoorbeeld batterijen. Maar ook dat de transitie naar een aardgasloze samenleving zo eenvoudig mogelijk is. Voor veel bedrijven staat energiebesparing echter niet bovenaan de prioriteitenlijst. Door bedrijven te stimuleren en activeren, zorgen we ervoor dat ze zo min mogelijk energie te gebruiken. De invloed van de gemeente is hierin relatief beperkt, dus kijken we hoe dit op zo effectief mogelijk in de praktijk gebracht kan worden.

2) Het gebruik van (lokale) hernieuwbare energiebronnen vergroten

Het is nodig dat het opwekpotentieel van duurzame energie op de bedrijventerreinen beter benut wordt. De energie die nodig blijft voor onze economie is nog grotendeels van fossiele afkomst. Deze energie gaan we op duurzame wijze gaan opwekken, bijvoorbeeld met zonne- en windenergie. Om onnodig transport van energie te voorkomen, en de bijbehorende problemen in het energienetwerk (netcongestie), stimuleren we opwek van energie zo dicht mogelijk bij de gebruiker. Hoe lokaler het energiesysteem op elkaar is afgestemd, hoe beter.

Een groot potentieel voor zonne-energie zijn de grote daken van bedrijven, maar ook gevels en bijvoorbeeld parkeerplaatsen. Echter worden deze niet optimaal benut vanwege netcongestie, dakconstructies, verzekeringen etc.. Voor windenergie loopt al een apart proces. Op de bedrijventerreinen in Hengelo zijn geen grote windmolens mogelijk. In de oksel A1/A35 onderzoeken we de mogelijkheden voor windmolens. Het is ook de vraag in hoeverre andere energiedragers zoals groene waterstof en biogas een rol gaan spelen in het energiesysteem op de bedrijventerreinen.

3) Oplossingen voor netcongestie realiseren

Een groot probleem in de energietransitie is netcongestie in het elektriciteitsnetwerk. Netcongestie betekent dat er op bepaalde momenten niet genoeg elektriciteit geleverd kan worden, of er te veel (duurzame) elektriciteit wordt aangeboden. Door vraag en aanbod van elektriciteit in balans te brengen, lossen we de problemen op in het transportnetwerk en de beperkingen voor bedrijvigheid en nieuwbouw. In eerste instantie kijken we naar oplossingen bij het bedrijf zelf (achter de meter) en vervolgens naar samenwerkingsmogelijkheden tussen bedrijven. Daarnaast wordt ook naar de mogelijkheden gekeken om energie te delen van aanliggende woonwijken. Oplossingen zoals energieopslag, energiehubs en smart grids zijn belangrijk om de energievoorziening toekomstbestendig te maken en daarmee te zorgen dat Hengelo ook in de toekomst aantrekkelijk blijft voor ondernemen. Dit soort oplossingen vragen om een lange adem en veel organisatiekracht, ook vanuit ondernemers.

Het is voor het economische ambitie van de stad essentieel dat dit soort oplossingen gerealiseerd worden. De gemeente heeft er belang bij dat bedrijven in Hengelo blijven en dat er nieuwe bedrijven vestigen die bijdragen aan de (regionale) ambitie voor een technologische topregio. Daarvoor is de beschikbaarheid van energie randvoorwaarde. Tegelijkertijd willen we dat de ondernemer zelf verantwoordelijkheid neemt over dit soort vraagstukken. Door te bepalen welke rolverdeling er is tussen publiek en privaat, kunnen we oplossingen voor netcongestie realiseren.

Naast het beter benutten van het bestaande energienetwerk wordt het netwerk ook uitgebreid. Daarvoor worden er ook fysieke assets, zoals trafohuisjes geplaatst op bedrijventerreinen. Daarvoor zoeken we naar voldoende ruimte, waarbij een goede afweging gemaakt zal worden in samenhang met andere ruimtevragen, zoals groen, zonder daar lang de tijd voor nodig te hebben.

4) Het gebruik van aardgas uitfaseren

Veel bedrijven gebruiken aardgas voor hun productieprocessen en als warmtebron voor utiliteit. We gaan echter naar een aardgasloze samenleving toe en dat betekent dat bedrijven een alternatieve energiebron zullen gaan gebruiken voor het verwarmen van gebouwen en in productieprocessen. Dit is complexe opgave die veel raakvlakken heeft met bovenstaande drie vraagstukken. Welke energiebron(en) en energiedrager(s) is/zijn haalbaar en betaalbaar? Hoe verhoudt zich dat tot netcongestie, lokale opwek van energie en energiebesparing?

Dat doen we door in de periode 2026 – 2029 te werken aan:

Circulair

In 2040 willen we bereikt hebben dat:

Grondstoffen zoveel mogelijk lokale herkomst hebben via korte ketens en hergebruikt worden, want in 2050 zijn we een circulaire samenleving. Bewustwording is hierbij cruciaal: van nuttigen naar benutten, van kwantiteit naar kwaliteit en van consumeren naar consuminderen. Waar hergebruik niet mogelijk is, wordt afval op schone wijze verbrand en wordt de daarbij vrijkomende warmte gebruikt voor gebouwverwarming en industriële processen. Dit geldt ook voor restwarmte uit onze maakindustrie. Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan een duurzame, circulaire en gezonde stad. Op herontwikkelingslocaties in de stad kijken we hoe we materialen kunnen hergebruiken of dat we de gebouwen een andere functie kunnen geven. Het versterkt de identiteit van de plek en draagt bij aan het behoud van erfgoed. Onze haven is een strategische plek en logistieke hub voor hernieuwbare grondstoffen.

Dit alles doen we door als gemeente van verbinding samen met de bevolking en partners de handen ineen te slaan. Binnen Twente is zowel tussen overheden onderling alsook tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs afgesproken gezamenlijk te werken aan een circulaire economie (gesloten grondstofkringlopen). De aanwezige hightech en maakindustrie in Hengelo zetten we in om kennis te ontwikkelen en te innoveren op onder andere het hergebruik van grondstoffen.

Daarvoor is het nodig dat we:

1) Inzicht hebben in grondstoffenverbruik en grondstoffenketens

Om een circulaire economie te realiseren brengen we het gebruik van nieuwe niet-hernieuwbare grondstoffen (zoals mineralen, metalen en fossiele grondstoffen die uit de aarde worden gewonnen) terug naar 0. Op dit moment is er op lokaal niveau geen inzicht in welke en hoeveel van deze grondstoffen er gebruikt worden. Daardoor is het niet mogelijk om te bepalen waar de meeste winst te behalen is, waar lokale samenwerkingsmogelijkheden liggen en of gerichte maatregelen op bepaalde grondstoffenketens wenselijk zijn.

2) Ruimte voor circulaire bedrijvigheid creëren

Circulaire bedrijvigheid heeft in veel gevallen goede bereikbaarheid en (milieu)ruimte nodig. Zoals bij het thema Profilerings is geschetst, wordt deze ruimte niet altijd goed benut, waardoor circulaire ontplooiing wordt geremd. Door te zorgen voor voldoende (milieu)ruimte op onze bedrijventerreinen waar circulaire bedrijfsprocessen kunnen plaatsvinden, zoals grondstoffendepots, kan de circulaire economie gestimuleerd worden. Zo heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (2023) geconcludeerd dat de toename van de ruimte vraag voor de circulaire economie tussen de 0 en 40% ligt. Daarnaast is er een extra vraag naar ruimte in een overgangsfase van een lineaire naar een volledig circulaire economie. Hierin ligt ook een cruciale rol voor het kanaal.

3) Circulaire bedrijvigheid stimuleren en faciliteren

Op dit moment is onze maatschappij ingericht op zoveel mogelijk consumptie van materiële goederen, met uitputting van grondstoffen tot gevolg. Dit kan worden teruggebracht als bedrijven de circulaire principes van de 10R-ladder in hun ontwerp-, productie-, en bedrijfsprocessen verankeren. Dat betekent dat bedrijven eerst individueel kijken hoe producten slimmer gemaakt en gebruikt kunnen worden, daarna kijken hoe de levensduur van producten en onderdelen verlengd kan worden en als laatste kijken hoe restmaterialen nuttig toegepast kunnen worden. Doordat bedrijven op een zo lokaal mogelijke schaal samenwerken om grondstofkringlopen te realiseren, kunnen ze efficiënter omgaan met grondstoffen en reststromen. Dit kan alleen als bedrijven zich bewust zijn van de noodzaak tot circulariteit, kennis hebben van circulaire oplossingen (individueel en collectief) en toegang hebben tot haalbare circulaire businesscases.

4) Als gemeente bepalen hoe we het juridisch instrumentarium gaan inzetten

Als gemeente kunnen we sturen op circulaire economie. Door het verplicht stellen van het opstellen van een materialenpaspoort bij de aanvraag van een omgevingsvergunning of via het omgevingsplan voorwaarden meegeven, kan de gemeente circulair gedrag bevorderen. Maar we kunnen bijvoorbeeld door een omgevingsplan ook locaties reserveren voor circulaire activiteiten, zoals een materialendepot.

5) Een goede samenwerking tussen verschillende stakeholders realiseren

Het bevorderen van een circulaire economie vraagt veel samenwerking. Zowel tussen bedrijven onderling, tussen overheden onderling en tussen bedrijven en overheden. Door onderlinge samenwerking kunnen bedrijven bijvoorbeeld grondstoffen uitwisselen en efficiënter omgaan met afvalstromen. De overheden kunnen door samenwerking bijvoorbeeld kennis delen en circulaire initiatieven opschalen. Bij samenwerkingen tussen bedrijven en overheden kunnen ze samen circulaire initiatieven vormgeven en opschalen. Daarvoor is het noodzakelijk dat we deze samenwerkingsverbanden beter organiseren.

Dat doen we door in de periode 2026 – 2029 te werken aan:

Klimaatbestendig

In 2040 willen we bereikt hebben dat:

Hengelo een klimaatbestendige, groene en gezonde stad is. Dit houdt in dat er een goede milieukwaliteit met voldoende groen, biodiversiteit en water is en waarin we voorbereid zijn op een veranderend klimaat met grotere weersextremen zoals droogte, hitte en wateroverlast. De huidige klimaatopgaven vragen om vitale groene gebieden, die biodivers zijn, met een gezonde open bodem en met voldoende capaciteit voor waterberging. Deze klimaateffecten worden zo lokaal mogelijk voorkomen, opgevangen en verholpen.

Voor een gezonde ecologische basis is het van belang dat er voldoende oppervlakte groen is van goede kwaliteit en dat deze groene gebieden, plekken en zones met elkaar in verbinding staan. Niet alleen ten dienste van mensen, maar ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur. De hoofdgroenstructuur vormt hiervan de ruggengraat.

Aan nieuwe ontwikkelingen worden door de provinciale omgevingsvisie randvoorwaarden meegegeven die gaan bijdragen aan de doelen voor onder andere klimaat en groen.

Daarvoor is het nodig dat we:

1) Sturen vanuit de bodem- en watersystemen

Het is nodig dat de bodem- en watersystemen als sturend principe worden opgenomen in de omgevingsopgaven. Dit houdt in dat de bodemkwaliteit niet achteruit mag gaan en dat de wateropgaven vast onderdeel zijn bij ontwikkelingen in de ruimte. Met robuuste bodem- en watersystemen zijn we beter voorbereid op de schommelingen in het weer die de klimaatverandering met zich meebrengt, maar dragen ook bij aan de groenvoorziening, wat een impuls geeft aan de ruimtelijke kwaliteit. Het goed in beeld hebben van deze systemen is een voorwaarde voor effectieve klimaatadaptatie. Zodra die in beeld zijn, is het van belang om ervoor te zorgen dat bodem- en watersystemen in de omgevingsplannen op een bedrijventerrein goed worden meegenomen, en dat de samenhang tussen bodem, water en groen hierin goed vorm te geven.

2) Groen en biodiversiteit stimuleren

Gemeente Hengelo heeft een afgebakende hoofdgroenstructuur (HGS). In de ontwikkelingen op de bedrijventerreinen komt het voor dat de hoofdgroenstructuur en de ruimtelijke ontwikkelingen met elkaar botsen. Daarom is het van belang om ervoor te zorgen dat ruimtelijke ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zonder dat de kwaliteit van de ecologische structuren wordt verminderd. Of om te zorgen dat met ruimtelijke ontwikkelingen de ecologische kwaliteit juist versterkt wordt. Daarbij worden ook private terreinen, zoals op daken en gevels, goed benut.

Het is van belang om in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn voor de gemeente en bedrijven om groen en biodiversiteit op bedrijventerreinen te versterken, zeker ook op andere plekken dan het maaiveld.

3) Voorbereid zijn op klimaatextremen

Met klimaatextremen wordt bedoeld: droogte, hittegolven, hevige of langdurige neerslag en de daarbij voorkomende wateroverlast. Het veranderende klimaat heeft ook zijn weerslag op de bedrijventerreinen in Hengelo. Door vergroening te stimuleren en verstening te verminderen, wordt het op warme dagen minder warm en kan bij hevige neerslag het water beter de grond in trekken. Ook isolatie van de bedrijven, groenvoorzieningen, afwatering en wateropvang kunnen bijdragen bij het klimaatbestendig worden van de bedrijventerreinen. Voor de klimaatbestendigheid wordt eerst gekeken naar maatregelen met de bedrijven, daarna de vanuit de straat en ten slotte op niveau van het gehele bedrijventerrein.